

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาการเลือกซื้อหนังสือของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในกรุงเทพมหานคร ในด้านวัตถุประสงค์ในการซื้อ ประเภทและเนื้อหาของหนังสือที่ซื้อ แหล่งที่ซื้อหนังสือ และปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อหนังสือ โดยมีสมมุติฐานในการวิจัยว่า การเลือกซื้อหนังสือของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในกรุงเทพมหานคร แตกต่างไปตามเพศ แผนการเรียน และรายได้ของผู้ปกครอง ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเลือกซื้อหนังสือของนักเรียนในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา เฉพาะหนังสือที่พิมพ์เป็นภาษาไทย ไม่รวมถึงนิตยสาร วารสาร และหนังสือแบบเรียน โดยแบ่งประเภทหนังสือออกเป็น หนังสือสารคดี และหนังสือบันเทิงคดี

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมปลายในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้ที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2536 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร ได้แก่ โรงเรียนประเภทสหศึกษาของแต่ละกลุ่มโรงเรียน ตามการจัดแบ่งกลุ่มโรงเรียนของกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งสิ้น 8 กลุ่มโรงเรียน ดังรายละเอียดในตาราง ก.

ตาราง ก แสดงจำนวนโรงเรียนที่เป็นประชากรในกลุ่มโรงเรียน*

กลุ่มที่	จำนวนโรงเรียน	จำนวนโรงเรียนสหศึกษา
1	15	6
2	13	6
3	12	11
4	14	12
5	19	18
6	15	14
7	15	13
8	12	9
รวม	115	89

* ข้อมูลปีการศึกษา 2536 กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sampling Random) จากจำนวนโรงเรียน สหศึกษาเพื่อเป็นตัวแทนกลุ่มละ 1 โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มโรงเรียน มีจำนวนนักเรียนชั้นมัธยมปลายในปีการศึกษา 2536 ดังนี้

ตาราง ข แสดงจำนวนประชากรจำแนกตามโรงเรียน

กลุ่มที่	โรงเรียน	จำนวน*
1	โรงเรียนราชวินิตมัธยม	777
2	โรงเรียนยานนาวาเวชวิทยาคม	747
3	โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	1,647
4	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	1,644
5	โรงเรียนสตรีวิทยา 2	1,625
6	โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย	1,335
7	โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม	562
8	โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม	714
	รวม	9,051

* ข้อมูลปีการศึกษา 2536 กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 383 คน โดยคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (Yamane อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูต, 2535) ว่าด้วยหลักของความแปรผันร่วมกัน ระหว่างขนาดของกลุ่มกับความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2} \quad \text{เมื่อระดับความมีนัยสำคัญเป็น } .05 \quad (e=.05)$$

เมื่อ

- N = ขนาดของประชากร
- n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
- e = ความคลาดเคลื่อน (ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างประชากร) เท่าที่ยอมรับได้

$$\text{แทนค่า } n = \frac{9,051}{1+9,051*(.05)^2} = \frac{9,051}{1+22.63} = 383$$

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง = 383 คน

1.3 การสุ่มตัวอย่าง

เมื่อคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรแบบแบ่งชั้นหรือพวก (Stratified Random Sampling) จากประชากรเป้าหมาย ตามสัดส่วนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมปลายในแต่ละโรงเรียน ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ค แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเรียน

โรงเรียน	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	ม.4	ม.5	ม.6	รวม	ม.4	ม.5	ม.6	รวม
1. โรงเรียนราชวินิตมัธยม	309	284	184	777	13	12	8	33
2. โรงเรียนยานนาเวศวิทยา	267	265	215	747	12	11	9	32
3. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	682	567	398	1,647	29	24	17	70
4. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	734	577	333	1,644	31	24	14	69
5. โรงเรียนสตรีวิทยา 2	588	593	444	1,625	25	25	19	69
6. โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย	491	449	395	1,335	20	19	17	56
7. โรงเรียนบางปะกอกวิทยา	213	190	159	562	9	8	7	24
8. โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม	272	253	189	714	11	11	8	30
รวม	3,556	3,178	2,317	9,051	150	134	99	383

จากนั้นจึงได้สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sampling Random) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดในแต่ละโรงเรียน โดยพยายามสุ่มตัวอย่างกระจายไปตามแผนการเรียนและเพศ ให้ได้จำนวนเท่า ๆ กัน สำหรับแผนการเรียนที่มีไม่ครบทุกโรงเรียน ได้แก่ แผนการเรียนศิลป์-สังคม มี 2 โรงเรียน แผนการเรียนศิลป์ทั่วไปมี 4 โรงเรียน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง ง แสดงจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและแผนการเรียนในแต่ละโรงเรียน

โรงเรียน	แผนการเรียน*										รวม
	วิทย์-คณิต		ศิลป์-คณิต		ศิลป์-สังคม		ศิลป์-ภาษา		ศิลป์ทั่วไป		
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
1.ราชวินิตมัธยม	7	6	5	5	-	-	5	5	-	-	33
2.ยานนาวาเวชวิทยาคม	4	4	4	4	-	-	4	4	4	4	32
3.สามเสนวิทยาลัย	9	9	8	8	-	-	9	9	9	9	70
4.เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	12	12	11	12	-	-	11	11	-	-	69
5.สตรีวิทยา 2	9	9	9	8	9	9	8	8	-	-	69
6.ชินโรสวิทยาลัย	7	7	7	7	-	-	7	7	7	7	56
7.บางประกอกวิทยาคม	2	2	2	2	3	3	2	2	3	3	24
8.วัดประดู่ในทรงธรรม	5	5	5	5	-	-	5	5	-	-	30
รวม	55	54	51	51	12	12	51	51	23	23	383

* รายละเอียดแผนการเรียนดูที่ ภาคผนวก ก.

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบเลือกตอบ คำตอบเดียวและหลายคำตอบ แบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบเพียง 1 คำตอบ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเลือกซื้อหนังสือของนักเรียน ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับความถี่ในการซื้อหนังสือ จำนวนเล่มและราคาหนังสือที่ซื้อ วัตถุประสงค์ในการซื้อหนังสือ ประเภทและเนื้อหาของหนังสือที่ซื้อ แหล่งที่ซื้อหนังสือและปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบเพียง 1 คำตอบและเลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ และคำถามแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการเลือกซื้อหนังสือ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพหนังสือและตลาดหนังสือในปัจจุบัน ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ แบบปลายเปิด และแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale)

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมปลาย โรงเรียนยานนาวา วิทยาลัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน โดยกระจายไปทุกระดับชั้นเรียน เพศ และแผนการเรียน เพื่อทดสอบประสิทธิภาพและข้อบกพร่องของแบบสอบถาม และนำมาแก้ไขปรับปรุงเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลต่อไป (ดูภาคผนวก ค)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มแจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2537 และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนได้ครบทั้ง 8 โรงเรียนเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2537 ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมทั้งสิ้น 3 สัปดาห์ โดยได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ฝ่ายแนะแนวของแต่ละโรงเรียนในการแจกแบบสอบถามแก่นักเรียน จากแบบสอบถามที่แจกไปทั้งสิ้น 383 ชุด ได้รับกลับคืนมาครบทั้ง 383 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด แต่พบว่ามิมีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวน 5 ชุด และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 378 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.69 ของแบบสอบถามทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) และใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

4.1 ร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพ ของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม และกรณีที่ต้องการแสดงจำนวนหรือปริมาณ ได้แก่ ความถี่ในการซื้อหนังสือ จำนวนหนังสือและราคาหนังสือที่ซื้อ วัตถุประสงค์ในการซื้อหนังสือ ประเภทและเนื้อหาของหนังสือที่ซื้อ แหล่งที่ซื้อหนังสือ

4.2 ทดสอบค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) เพื่อหาค่าความแตกต่างของการเลือกซื้อหนังสือ ในด้านวัตถุประสงค์ในการซื้อหนังสืออ่าน ประเภทและเนื้อหาของหนังสือที่ซื้อ แหล่งที่ซื้อหนังสือตามสถานภาพ ด้านเพศ แผนการเรียน และรายได้ของผู้ปกครอง โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4.3 ค่าเฉลี่ยหรือมัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตราประเมินค่า (RATING SCALE) ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกหนังสือและปัญหาในการซื้อหนังสือ ซึ่งมีคำตอบให้เลือกได้ 4 ค่า โดยกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	คะแนน	4
มาก	เท่ากับ	คะแนน	3
น้อย	เท่ากับ	คะแนน	2
น้อยที่สุด	เท่ากับ	คะแนน	1

ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มีความหมาย ดังนี้

3.51-4.00	หมายความว่า	มากที่สุด
2.51-3.50	หมายความว่า	มาก
1.51-2.50	หมายความว่า	น้อย
1.00-1.50	หมายความว่า	น้อยที่สุด

ส่วนคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านคุณภาพหนังสือ มีคำตอบให้เลือกได้ 3 ค่า โดยกำหนดให้มีระดับคะแนน ดังนี้

ดี	เท่ากับ	คะแนน	3
ปานกลาง	เท่ากับ	คะแนน	2
ควรปรับปรุง	เท่ากับ	คะแนน	1
ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้มีความหมาย ดังนี้			
2.50-3.00	หมายความว่า	ดี	
1.50-2.49	หมายความว่า	ปานกลาง	
1.00-1.49	หมายความว่า	ควรปรับปรุง	

4.4 ค่า T-Test เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของการเลือกซื้อหนังสือในด้านปัจจัยในการซื้อหนังสือ ระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4.5 ค่า F-Test เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของการเลือกซื้อหนังสือในด้านปัจจัยในการซื้อหนังสือระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีแผนการเรียนต่างกัน และระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่างกัน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และได้ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย